

представляє собою акумуляцію вичерпних даних, тобто збору, обробки, зберігання та поширення інформації з метою підтримки прийняття управлінських рішень.

На основі дослідження теоретико-методичних підходів щодо використання інструментарію для оцінювання ефективності управління, удосконалено методику аналізу управління заготівельною діяльністю сільськогосподарських підприємств, що передбачає введення розробленої системи показників оцінювання ефективності управління – ключових індикаторів ефективності (КРІ).

Проведене дослідження підтверджує доцільність розробки на сільськогосподарському підприємстві системи логістичних показників КРІ і її взаємозв'язку з мотиваційними інструментами, що забезпечить покращення заготівельної діяльності та загальних фінансових результатів. Правильне формування переліку КРІ залежить від компетентностей менеджерів з логістики.

Список використаних джерел:

1. Парсяк В. Н. *Формування корпоративних відносин в системі молодого підприємництва*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. : спец. 08. 06. 01 – економіка, організація і управління підприємствами / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». Київ, 2004. – 26 с.
 2. Гаджинский А.М. *Логистика*. Москва, 2005. 432 с.
 3. Окландер М.А. *Контуры экономической логистики*. Київ, 2000. 174 с.
 4. Величко О. П. *Розвиток логістики в системі менеджменту підприємств аграрної сфери економіки*: дис. докт. ек. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. Дніпропетровськ, 2016. 566 с.
 5. Маркетингові аспекти управління інноваційним розвитком: фундаментальні засади та зв'язок сучасної підприємницької логістики і концепції SCM: монографія / наук. ред. д.е.н., професор С.М. Ілляшенко. Суми, 2014. С. 280–294.
 6. Лебедева А.В. Маркетинговая логистика. *Вестник молодых ученых Самарского государственного экономического университета*. – 2015. № 2 (32). С. 207–211.
 7. KPI EXAMPLES FOR THE LOGISTICS INDUSTRY. [Електр.ресурс]. – Режим доступу: <https://www.datapine.com/kpi-examples-and-templates/logistics>.
 8. BEAM Exchange. Assessing value for money. [Електр.ресурс]. – Режим доступу: <https://beamexchange.org/guidance/monitoring-overview/assessing-value-money/4e-approach-vfm/>.
- Ключові показники ефективності логістики. [Електр.ресурс]. – Режим доступу: <http://acris.com.ua/ua/stati/klyuchevye-pokazateli-effektivnosti-logistiki>

Рецензент д.е.н., професор Черчик Л.М.

УДК 33:338.24

Карлова О.А., д.е.н., професор

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТИМУЛЮЮЧОГО ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЛЯ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні наукові дослідження засвідчують, що незважаючи на те, що проблемі тарифоутворення для комунальних підприємств приділялася значна увага, невирішених питань залишається багато. Проблеми їх стабільного розвитку та функціонування є актуальними, так як саме господарські одиниці виконують функції, що формують реальний сектор економіки. Метою роботи є узагальнення результатів дослідження наукових праць з питань розвитку комунальних підприємств, тому актуальними є задачі розвитку методичних основ тарифоутворення на підприємствах, а також формування організаційного механізму загального моніторингу економічного стану підприємств системи життєзабезпечення.

Завданнями, які спрямовані на поліпшення якості комунальних послуг і реформування підприємств систем життєзабезпечення, є активізація створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та ефективної системи надання якісних комунальних послуг та енергозбереження в житлово-комунальному господарстві в циклі теплопостачання з метою зменшення його вартості.

Спеціалістам-практикам галузі потрібна модель розрахунку, що вирішує ці проблеми і дозволяє визначити шукані величини у взаємозв'язку зі стандартами вартості науково-обґрунтованої моделі визначення платоспроможності населення міста. В її основу має бути покладений принцип розподілу населення за рівнями доходів з виділенням частки кожної групи в загальній масі населення, що бере участь в процесі споживання та оплати житлово-комунальних послуг.

Розрахунок платоспроможності здійснюється за групами населення, об'єднаними в залежності від їх щомісячного середньодушового доходу. На основі цього розрахунку можуть бути досліджені та прогнозовані можливі потреби в субсидіях, абсолютна величина отримання коштів за надані послуги, можливості подальшого збільшення платежів і необхідні компенсаційні заходи. Реалізація цих моделей чітко встановлює міру відповідальності виконавців, які беруть участь у створенні та реалізації цілісної системи управління комунальним господарством.

У контексті кризової економіки та розвитку місцевого самоврядування слід визначити і розглядати весь комплекс проблем, пов'язаних з формуванням тарифів на комунальні підприємства та розвиток міста, як важливу частину системи забезпечення населення якісними послугами.

Ключові слова: тариф, комунальні послуги, якість, платоспроможність, управління, сфера послуг

Karlova O.

METHODOLOGICAL BASES OF STIMULATING TARIFF REGULATION FOR UTILITY ENTERPRISES

Modern scientific research shows that although the problem of tariff setting for utilities has received considerable attention, there are many unresolved issues. The problems of their stable development and functioning are relevant, as economic units perform functions, form the real sector of the economy. The aim of the work is to summarize the results of research of scientific works on the development of utilities, therefore, the urgent tasks are to develop the methodological foundations of tariff setting at enterprises, as well as the formation of an organizational mechanism for the overall monitoring of the economic condition of life-support enterprises.

The tasks aimed at improving the quality of public services and reforming enterprises of life-support systems are to intensify the creation of associations of co-owners of apartment buildings and an effective system of providing quality utilities and energy conservation in the housing and utilities sector in the heat supply cycle in order to reduce its cost.

Practitioners of the industry need a calculation model that solves these problems and allows you to determine the desired values in conjunction with the cost standards of a scientifically based model for determining the solvency of the population of the city. It should be based on the principle of distribution of the population according to income levels with the allocation of the share of each group in the total mass of the population participating in the process of consumption and payment for housing and communal services.

The calculation of solvency is carried out by population groups, combined depending, on their monthly average per capita income. On the basis of this calculation, the projected possible needs for subsidies, the absolute value of receiving funds for the services provided, the possibilities for further increase in payments and the necessary compensatory measures can be investigated. The implementation of these models clearly establishes the measure of responsibility of the performers involved in the creation and implementation of an integrated system of management of public utilities.

In the context of the crisis economy and the development of local self-government, the whole complex of problems related to the formation of tariffs for utility companies and the development of the city should, be identified and considered as an important part of the system of providing population with quality services.

Key words: tariff, utilities, quality, solvency, management, service sector

Карлова Е.А.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СТИМУЛИРУЮЩЕГО ТАРИФНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЛЯ КОММУНАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Современные научные исследования показывают, что несмотря на то, что проблеме тарифообразования для коммунальных предприятий уделялось значительное внимание, нерешенных вопросов остается много. Проблемы их стабильного развития и функционирования актуальны, так как хозяйственные единицы выполняют функции, формируют реальный сектор экономики. Целью работы является обобщение результатов исследования научных трудов по вопросам развития коммунальных предприятий, поэтому актуальными являются задачи развития методических основ тарифообразования на предприятиях, а также формирования организационного механизма общего мониторинга экономического состояния предприятий системы жизнеобеспечения.

Задачами, которые направлены на улучшение качества коммунальных услуг и реформирования предприятий систем жизнеобеспечения, является активизация создания объединений совладельцев многоквартирных домов и эффективной системы предоставления качественных коммунальных услуг и энергосбережения в жилищно-коммунальном хозяйстве в цикле теплоснабжения с целью уменьшения его стоимости.

Специалистам-практикам отрасли нужна модель расчета, что решает эти проблемы и позволяет определить искомые величины во взаимосвязи со стандартами стоимости научно-обоснованной модели определения платежеспособности населения города. В ее основу должен быть положен принцип распределения населения по уровням доходов с выделением доли каждой группы в общей массе населения, участвующего в процессе потребления и оплаты жилищно-коммунальных услуг.

Расчет платежеспособности осуществляется по группам населения, объединенными в зависимости от их ежемесячного среднедушевого дохода. На основе этого расчета могут быть исследованы и прогнозируемые возможные потребности в субсидиях, абсолютная величина получения средств за предоставленные услуги, возможности дальнейшего увеличения платежей и необходимые компенсационные меры. Реализация этих моделей четко устанавливает меру ответственности исполнителей, участвующих в создании и реализации целостной системы управления коммунальным хозяйством.

В условиях кризиса экономики и развития местного самоуправления весь комплекс проблем, связанных с формированием тарифов для коммунальных предприятий и развитием города, должен быть определен и рассмотрен как важная часть системы обеспечения населения качественными услугами.

Ключевые слова: тариф, коммунальные услуги, качество, платежеспособность, управления, сфера услуг

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку України все більшою мірою загострюється питання необхідності суспільства в раціональному управлінні розвитком підприємств систем життєзабезпечення, орієнтованих на економічні та соціальні інтереси населення. Проблеми їх стабільного розвитку та функціонування є актуальними, так як саме господарські одиниці виконують функції, що формують реальний сектор економіки. У більшості робіт за даною тематикою при освітленні окремих аспектів моніторингового дослідження головною проблемою є відсутність єдиних принципів його здійснення, що складають основу для формування теоретико-методичних положень економічного моніторингу формування тарифів на комунальних підприємствах.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Сучасні наукові дослідження засвідчують, що незважаючи на те, що проблемі тарифоутворення для комунальних підприємств приділялася значна увага, невирішених питань залишається багато. Це такі питання як: необхідність удосконалення та приведення у відповідність з Конституцією України законодавчих актів, що регулюють розвиток та функціонування підприємств тепло-, водопостачання та водовідведення, газопостачання та інших складових системи життєзабезпечення міст, формування комунальної власності, недостатнє використання розроблених комплексних довгострокових програм та планування ефективності сталого розвитку підприємств.

Проблемам стабілізації та розвитку комунальних підприємств присвячені наукові праці українських вчених, В. Бабаєва, О. Димченко, М. Кизима, Т. Качали та інших [1, 2, 4].

Цілі статті. Метою роботи є узагальнення результатів дослідження наукових праць з питань розвитку комунальних підприємств, тому актуальними є задачі розвитку методичних основ тарифоутворення на підприємствах, а також формування організаційного механізму загального моніторингу економічного стану підприємств системи життєзабезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інформаційною базою роботи є статистичні матеріали Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Державного управління статистики України та Головного управління статистики у Харківській області, постанови, розпорядження й аналітичні дані інших вітчизняних міністерств і відомств, результати безпосередньо авторських досліджень, економічна та науково-технічна література [3, 5, 6, 7, 10 - 13].

З кінця 2017 року в Україні відбуваються позитивні кардинальні зміни в тарифоутворенні на підприємствах комунального господарства. Наприклад, згідно з статтею 4 Закону «Про житлово-комунальні послуги», за органами місцевого

самоврядування закріплено повноваження щодо встановлення цін/тарифів на комунальні послуги (постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, поводження з побутовими відходами). Отже, з 10.06.2018 р. органи місцевого самоврядування не мають повноважень щодо встановлення (у тому числі і за результатами коригування) тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій [13].

Підприємства комунального господарства є галуззю економіки, яка забезпечує населення якісними та своєчасними послугами, необхідними для його комфортного проживання та відтворення продуктивних сил, що підтверджують результати досліджень [8, 9]. Згідно з матеріалами [8, 9], більш як 80% населення України незадоволено якістю та вартістю послуг підприємств комунального господарства.

Рис. 1. Пріоритети розвитку підприємств комунального господарства

SWOT-аналіз, проведений на базі матеріалів Харківської обласної держадміністрації [12], дав змогу виявити сильні та слабкі сторони, які, на думку автора дослідження, стимулюватимуть або стримуватимуть розвиток підприємств комунального господарства (табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз соціально-економічного розвитку Харківської області

<i>SWOT-аналіз сталого соціального розвитку</i>	
Переваги (сильні сторони)	Недоліки (слабкі сторони)
Розгалужена мережа медичних закладів загального профілю та спеціалізованих медичних установ Наявність наукових медичних установ АМН України Достатньо високий рівень кваліфікації медичного персоналу Низький рівень офіційного безробіття Наявність галузей з виробництва електроенергії та тепла, власного видобутку природного газу та поступова їх модернізація Наявність значних земельних ресурсів – переважно чорноземів Наявність галузі з переробки сільськогосподарської продукції та випуску продуктів харчування Розгалужена система учбових та шкільних закладів Наявність наукових установ НАН України	Від’ємне сальдо природного приросту населення Високий рівень захворюваності населення, в першу чергу онкологічними та серцево-судинними хворобами Високий рівень дитячої смертності Низький рівень середньої заробітної плати та мінімального розміру пенсій Незадовільна якість та висока вартість житлово-комунальних послуг Значний знос основних фондів і висока енергоємність житлово-комунальної галузі Зниження рівня початкової та середньої освіти Зниження рівня вищої освіти та її невідповідність реальним потребам економіки Слабка матеріально-технічна база наукових та учбових установ і шкільних закладів Недостатня забезпеченість населення житлом

Продовження таблиці 1

Можливості	Загрози
<p>Запровадження системи первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини</p> <p>Розвиток державно-приватного партнерства в соціальній сфері</p> <p>Державна цілеспрямована політика в сфері зайнятості населення</p> <p>Реформування сфери житлово-комунального господарства та зниження його енергоємності</p> <p>Цільова державна підтримка пріоритетних напрямів розвитку науки та техніки</p>	<p>Високий рівень зовнішньої міграції населення</p> <p>Недостатнє та неефективне державне фінансування системи охорони здоров'я, освіти, науки та житлово-комунального господарства</p> <p>Великий дефіцит державного бюджету та пенсійного фонду</p> <p>Низька якість та ефективність державного управління</p> <p>Високий рівень корупції</p>
<i>SWOT-аналіз сталого економічного розвитку</i>	
Переваги (сильні сторони)	Недоліки (слабкі сторони)
<p>Значні земельні ресурси – переважно чорноземи</p> <p>Значні поклади бурого та кам'яного вугілля</p> <p>Приграничне розташування з країнами СНД (Росією, Білоруссю)</p> <p>Високий науково-освітній потенціал</p> <p>Розгалужена фінансово-кредитна система</p>	<p>Занепад тваринницької галузі та незабезпеченість населення деякими видами сільськогосподарської продукції (молоком, м'ясом, плодами та ягодами)</p> <p>Перехід у сільському господарстві від індустріального виробництва до дрібнотоварного</p> <p>Висока частка домінуючого паливно-енергетичного ресурсу в загальному споживанні</p> <p>Висока енергоємність ВРП</p> <p>Низька частка машинобудування у промисловому виробництві</p> <p>Безповоротна втрата окремих виробництв та галузей машинобудування</p> <p>Високий рівень не завантаженості виробничих потужностей та зносу основних засобів у промисловості</p> <p>Незадовільний стан інфраструктури, в першу чергу автомобільних доріг</p> <p>Недостатні обсяги інвестицій в основний капітал</p> <p>Значна частка прямих іноземних інвестицій у загальному їх обсязі</p> <p>Низький рівень покриття експортом імпорту</p> <p>Висока питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі зовнішньої торгівлі</p> <p>Висока питома вага сировинного та низького ступеня переробки експорту в загальному обсязі товарів</p>
Можливості	Загрози
<p>Державна цілеспрямована політика підтримки високотехнологічних галузей економіки</p> <p>Ефективна державна політика підтримки вітчизняного товаровиробника</p> <p>Зміна суспільно-економічних відносин на селі</p> <p>Посилення вимог до якості імпортованої продовольчої продукції</p> <p>Ефективна державна політика енергозбереження</p> <p>Реформування дозвільної системи</p> <p>Прийняття податкового кодексу та подальше його удосконалення</p> <p>Реформування системи державного управління</p> <p>Ефективна державна політика боротьби з корупцією</p>	<p>Зміна технологічного укладу в економіках провідних країн світу</p> <p>Прискорення науково-технічного прогресу в світі</p> <p>Зростання фінансової нестійкості світової економіки</p> <p>Високий тягар та рівень складності податків</p> <p>Низька кредитоспроможність країни та висока вирогідність її дефолту</p> <p>Політична нестабільність в країні</p> <p>Низька якість та ефективність державного управління</p> <p>Значне від'ємне сальдо поточного рахунку платіжного балансу</p> <p>Високий дефіцит державного бюджету</p> <p>Високий зовнішній борг держави та корпоративного сектору</p>
<i>SWOT-аналіз стійкого екологічного розвитку</i>	
Переваги (сильні сторони)	Недоліки (слабкі сторони)
<p>Наявність об'єктів природно-заповідного фонду</p> <p>Зниження індексу забруднення атмосфери за рахунок зменшення викидів промисловими підприємствами</p> <p>Зменшення забруднення зворотних вод за рахунок зниження викидів промисловими підприємствами</p>	<p>Значні накопичені обсяги відходів I – III класів небезпеки</p> <p>Висока забрудненість атмосферного повітря, в першу чергу пересувними джерелами</p> <p>Висока забрудненість зворотних вод у загальному водовідведенні</p>
Можливості	Загрози
<p>Збільшення лісних масивів</p> <p>Впровадження схеми роздільного збору та сортування ТПВ</p> <p>Будівництво підприємства по комплексній переробці відходів</p> <p>Створення державною системою стимулювання розподільного збору, сортування та комплексної переробки ТПВ</p> <p>Запровадження ефективної державної екологічної політики</p>	<p>Зміна клімату та глобальне потепління</p> <p>Скорочення лісних масивів</p> <p>Забруднення атмосфери на земній кулі</p> <p>Збільшення автомобільного парку та автомобільних перевезень</p>

*Складено за матеріалами [6, с. 63-73]

Таким чином, завданнями, які спрямовані на поліпшення якості комунальних послуг і реформування підприємств систем життєзабезпечення, є такі:

✓ Активізація створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та ефективної системи надання якісних житлово-комунальних послуг.

✓ Енергозбереження в житлово-комунальному господарстві в циклі теплопостачання з метою зменшення його вартості.

Для вирішення поставлених вище завдань необхідно реалізувати такі заходи:

1. Впровадження інноваційних проектів

2. Реалізація програми модернізації комунальної теплоенергетики

Розвиток регіонів України в останні роки зіткнувся з низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, що зумовили його розбалансований, асиметричний та диспропорційний характер. Основою цього стала невизначеність стратегічних пріоритетів регіонального розвитку у кризовий та посткризовий періоди, неготовність регіонів до неухильно зростаючого конкурентного тиску на внутрішньому та зовнішніх ринках у боротьбі за матеріальні, фінансові та людські ресурси, можливість ефективного використання геополітичного розташування регіональних систем та комплексів. Тактичні прорахунки регіонального розвитку України (у короткостроковому та середньостроковому періоді) обумовлені переважно відсутністю чітко означених, науково обґрунтованих економічних і соціальних стратегічних пріоритетів, неврахуванням особливостей довгострокових тенденцій регіонального розвитку, що формуються та діють на посткризовому етапі модернізації економіки [2, 3].

Спеціалістам-практикам галузі потрібна модель розрахунку, що вирішує ці проблеми і дозволяє визначити шукані величини у взаємозв'язку зі стандартами вартості (соціальною нормою площі житла, рівнем оплати витрат підприємств ЖКГ населенням: відсотком платежів громадян за житлово-комунальні послуги в сукупному сімейному доході і вартістю ЖКП за 1 кв. м загальної площі) [2, с. 157].

На нашу думку необхідно створення науково-обґрунтованої моделі визначення платоспроможності населення міста. В її основу має бути покладений принцип розподілу населення за рівнями доходів з виділенням частки кожної групи в загальній масі населення, що бере участь в процесі споживання та оплати житлово-комунальних послуг. Розрахунок платоспроможності здійснюється за групами населення, об'єднаними в залежності від їх щомісячного середньодушового доходу. Пред'явлений населенню до оплати тариф за послуги ЖКГ визначається за формулою:

$$T = C \cdot V \quad (1)$$

де C – вартість ЖКП на одну людину в місяць по соціальній нормі;

V – встановлюваний рівень (у %) оплати населенням наданих житлово-комунальних послуг по відношенню до рівня витрат на утримання і ремонт житла, а також комунальні послуги на відповідний період часу в даному місті.

$$C = N \cdot P, \quad (2)$$

де N – соціальна норма площі житла;

P – затвердження економічного обґрунтування вартості ЖКП на 1 кв. м.

На основі цього розрахунку можуть бути досліджені та прогнозовані можливі потреби в субсидіях, абсолютна величина отримання коштів за надані ЖКП, можливості подальшого збільшення платежів і необхідні компенсаційні заходи. Реалізація цих

моделей чітко встановлює міру відповідальності виконавців, які беруть участь у створенні та реалізації цілісної системи управління ЖКГ.

Інноваційна модель розвитку підприємств сфери обслуговування передбачає реалізацію стратегічних підходів, що забезпечують підвищення її ефективності, згортання дотацій з одночасним створенням альтернативних недержавних джерел фінансування її розвитку, заснування системи рахунків соціального характеру з метою надання державної адресної допомоги малозабезпеченим категоріям громадян.

Для аналізу соціально-економічної ефективності функціонування об'єктів сфери послуг необхідно проаналізувати ті умови та фактори, які визначають ефективність їхньої роботи на державному, регіональному та мікрорівні. Так як система управління функціонально-просторовим розвитком сфери послуг представляє собою спеціально організовану сукупність політико-ідеологічних, правових та економічних дій на умови, пріоритети і обмежені перетворення окремих міських підсистем з метою усунення протиріч і забезпечення на цій основі комплексного і збалансованого розвитку.

Щоб визначити ефективність функціонування об'єктів сфери послуг регіону як самостійних господарюючих ланок, необхідно проаналізувати статистичні дані з роботи підприємств житлово-комунального господарства, установ сфери соціального захисту, приділити увагу даним щодо трудових та інших ресурсів регіону, які забезпечують ефективне та безперебійне виконання основних функцій об'єктів. Моніторинг показників зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків та обсягами фінансування за 2016–2018 роки, вказує на орієнтацію державної політики на побудову «конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки...» [10, 11].

Дотримання стратегічних цілей забезпечення високої якості життя громадян і підвищення конкурентоспроможності економіки сприяє процесу інтеграції держави у світове співтовариство. На думку авторів дослідження, створення та розвиток комунальних послуг відповідає реалізації цих завдань. Розвиток реального сектора економіки шляхом удосконалення та розвитку об'єктів систем життєзабезпечення дозволить більш ефективно розглянути проблеми, пов'язаних з вирішенням питань розвитком підприємств комунального господарства та виконання короткострокових та довгострокових цілей розвитку. Динаміка показників свідчить, що скорочення частки доходів бюджету у відсотках до ВВП, а також значна потреба в ресурсах для проведення реформ в усіх сферах, розвиток інфраструктури та підвищення якості адміністративних і соціальних послуг сприяють створенню умов для складення бюджету на дефіцитній основі. Аналіз свідчить про те, що рівень дефіциту державного бюджету у відсотках до ВВП має тенденцію поступового скорочення. Також державою передбачається постійне динамічне зменшення видатків на перелічені галузі. Тому можна говорити про перехід підприємств і організацій до сфери приватного володіння та самостійного фінансування, намагання держави зберегти фінансові ресурси. Стабільною є динаміка лише у сфері житлово-комунального господарства через те, що більшість будівель і споруд перебувають у державній власності та вимагають постійного фінансування.

В Україні відсутній чіткий механізм функціонування сфери послуг, що допомагає створити комфортні умови проживання населення, можливості для відтворення продуктивних сил. Особливе місце в серед шляхів підвищення ефективності сфери послуг є якість системи життєзабезпечення міста, використання інноваційних технологій, формування інвестиційної привабливості. Управління сферою послуг спирається на прогнозні оцінки, моніторингові дослідження, широке використання досягнень правової інформатики й засобів обчислювальної техніки, ґрунтується на концептуальному сприйнятті міського життя як єдиного соціального організму. До того

ж концептуальний, системний підхід у рішенні основних проблем сфери послуг в умовах соціально орієнтованої економіки зростає. Адже цей підхід базується на сполученні багатьох областей наукового знання, практичних наробітків, евристичних здатностей і містить у собі не тільки заяви про наміри, але й поглиблену систему наукових принципів і методів дослідження й дії.

Важливий інтерес представляє проблема оптимізації управління соціально-економічними процесами в сфері послуг, покликана відобразити ринковий стан керованих об'єктів з урахуванням їх специфіки в конкретній ситуації й формування, по суті, нового законодавства. При визначенні складу, функцій сфери послуг, її загальних та специфічних завдань, що вирішуються на рівні територіальної громади в умовах кризової регіональної економіки і розвитку місцевого самоврядування, слід визначити весь комплекс проблем, пов'язаних з формуванням тарифів для підприємств комунального господарства, розвитком міста, та розглядати їх як важливу частину системи забезпечення населення якісними послугами.

Висновки. Отже, доцільно використовувати досвід міжнародної практики, зокрема країн ЄС, для прискорення реалізації проектів розвитку підприємств комунального господарства, що, у свою чергу, сприятиме отриманню максимальної віддачі для всіх категорій споживачів послуг; упровадити практику фінансування більшості інфраструктурних підприємств на засадах співпраці та дольової участі територіальних громад. Реалізація подібних програм потребує спільних зусиль влади, інвесторів, донорів та активної участі інститутів громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бабаєв В.М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти: Монографія.-Х.: Видавництво ХарРІ НАДУ, 2004.-188 с.
2. Димченко О.В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління: монографія / О. В. Димченко; Харк.нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 356 с.
3. Карлова О.А. Визначення ступеню підготовленості та елементів стратегії управління міського комплексу до інноваційних змін //Науковий вісник БДФЕУ. Економічні науки (27) 2014. – С. 383-391.
4. Літвінов О.С., Капталан С.М. Сутність та види механізмів в економіці / О.С. Літвінов, С.М. Капталан // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – Вип. 6 (11). – С.146-149.
5. Програма підвищення рівня та покращення якості життя Харківської області на період до 2015 року/ С.П.Кушнар'єв, В.С. Пономаренко, М.О. Кизим та ін. – Х., 2004. – 263с.
6. Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року: Монографія. - Х.: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2008.- 352 с.
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/teplovodopostachannya-ta-vodovidvedennya/>
8. A European Union Strategy for Sustainable Development // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.eu/indexen.htm>
9. Review of the EU Sustainable Development Strategy (EU SDS) – Renewed Strategy // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.eu/index>
10. Офіційний сайт Головного управління статистики Харківської області: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>
11. Офіційний сайт Державного управління статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
12. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kharkivoda.gov.ua>
13. Закон України від 24.06.04 р. № 1875-VII «Про житлово-комунальні послуги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1875-15>